

Šifra kandidata:

Državni izpitni center

P 1 3 2 A 1 0 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

SLOVENŠČINA

Izpitna pola 1

Razčlemba neumetnostnega besedila

Sobota, 24. avgust 2013 / 60 minut

Dovoljeno gradivo in pripomočki:

Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.

Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.

Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.

POKLICNA MATURA

NAVODILA KANDIDATU

Pazljivo preberite ta navodila.

Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec.

Izpitna pola vsebuje 18 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite skladno s slovničnimi in pravopisnimi pravili, čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Pri nalogah izbirnega tipa izberite samo eno rešitev, če v navodilu ni določeno drugače. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

Ta pola ima 12 strani, od tega 3 prazne.

Priloga k izpitni poli 1

Manca Juvan Hessabi

Mance Juvan Hessabi pravzaprav ni treba predstavljati; vsaj tistim ne, ki cenijo vrhunsko reportažno fotografijo, in tudi ne tistim, ki jih zanima Srednji vzhod, še posebno Iran in Afganistan. Mnogim so ostale v spominu njene fotografije iz ženskega zapora v Afganistanu, reportaže o pridelovalcih opija, afganistanskih sirotah, o mladosti v Iranu in še mnoge z drugih delov sveta. Manca je bila večkrat nagrajena doma in v tujini, lani pa je pri založbi Sanje izšla njena knjiga *Afganistan: neobičajna življenja*.

Ko sva se prvič srečala, te je najin skupni prijatelj predstavil kot mlado fotografinjo, ki rada in dobro fotografira rože. Od kod takšen preskok na težke socialne teme v nevarnih koncih sveta?

Pred več kot desetimi leti sem fotografirala prav vse, saj sem delala za različne slovenske medije. Takrat, v četrtem letniku ljubljanske srednje oblikovne šole, mi je Bernarda Jeklin ponudila mesto urednice fotografije pri novoustanovljeni reviji Anja. Tako sem prišla do fotografiranja rož. Morda lahko rečem, da je bilo to izkušnja, predvsem pa finančna podlaga, da sem si lahko privoščila fotografiranje socialnih tem.

Verjetno je že samo potovanje po deželah, kot je Afganistan, v sedanji politični situaciji zelo zahtevno. Kako pa je s fotografiranjem?

Zdi se mi, da je fotografiranje v Afganistanu iz leta v leto težje. Ko sem leta 2003 prvič prišla tja, so Afganistanci z odprtimi rokami sprejeli tuje obraze. Bili so polni optimizma in so verjeli, da je končno napočil čas nove priložnosti za Afganistan, čas miru ... Z leti je postajalo vse bolj očitno, da afganistanska zgodba ni zgodba o uspehu. Ljudje so postajali vse bolj siti čedalje večjega števila zahodnjakov in njihovih obljub, saj so začutili, da se kljub njihovi prisotnosti življenje ni bistveno spremenilo na bolje.

Iran je že nekaj časa tvoj drugi dom. Kako bi skozi oči fotoreporterke na kratko primerjala Iran in Afganistan?

Iran je bistveno bolj razvita država kot Afganistan, ki se mu na vsakem koraku poznajo posledice več kot 30-letnega obdobja vojne. V Afganistanu srečuješ otroke, ki so se rodili v času vojne, in vojna je vse, kar poznajo. Zamislite si, da bi bila to usoda vašega otroka ...

(Vir: http://www.dnevnik.si/uploads/image_cache/. Pridobljeno: 8. 3. 2012.)

Fotografiranje tako zahtevne teme, kot je ženski zapor v Afganistanu, je seveda čisto nekaj drugega kot navadna popotniška fotografija. Kako se pripraviš na takšen projekt?

Tema me mora zanimati ne samo navidezno, ampak precej globlje. Tako si preberem čim več literature. Predvsem pa je pomembno, da prisluhnem drugemu in njegovo zgodbo iskreno prenesem v jezik medija, s katerim delam. V mojem primeru je to fotografija, včasih tudi beseda.

Letos si pri fundaciji prestižne agencije Magnum dobila štipendijo. Kakšni so tvoji načrti za bližnjo prihodnost?

Za to priložnost sem neizmerno hvaležna, saj štipendija vključuje tudi študij na New York University, ki si ga sama nikakor ne bi mogla privoščiti. Načrt oziroma želja za bližnjo prihodnost je, da bi mi bil še naprej omogočen razvoj in da ne bi bila prisiljena delati zgolj za preživetje. Ampak eno so želje, drugo pa realnost.

Pogovarjal se je Urban Golob.
(Prirejeno po: Svet in ljudje, november 2011.)

Prazna stran

Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.

1. Dopolnite povedi s podatki o okoliščinah sporočanja.

Izhodiščno besedilo je bilo objavljeno v reviji _____, in sicer _____ 2011. Namenjeno je vsem bralcem te revije, predvsem pa tistim, ki _____.

V pogovoru sta sodelovala _____ kot _____ in _____ kot _____.

(4 točke)

2. Izhodiščno besedilo dopolnjujejo nebesedni spremljevalci pisanja. Poimenujte dva različna in določite njuno vlogo.

Nebesedni spremljevalec pisanja	Vloga v izhodiščnem besedilu

(2 točki)

3. Preberite uvodni odstavek izhodiščnega besedila in rešite nalogi.

- 3.1. S katero besedo v spodnji trditvi avtor poudari svoje prepričanje? Izpišite jo.

Mance Juvan Hessabi pravzaprav ni treba predstavljati.

(1)

- 3.2. Napišite tri dokaze, s katerimi avtor utemelji svojo trditev.

(2)

- 3.3. S katerim glagolom bi izrazili pomensko nasprotje izraza »ni treba«? Podčrtajte ustrezno možnost med poševnicami.

Protipomenski glagol:

ne smemo/hočemo/nočemo/moramo/želimo

(1)
(4 točke)

4. O čem govori uvodni odstavek in s katerim namenom ga je tvorec vključil v besedilo?

Tema uvodnega odstavka: _____

Namen sporočevalca: _____
(2 točki)

5. O čem sta se pogovarjala sogovorca? Obkrožite črke pred 4 ustreznimi odgovori.

- A O izidu knjige Mance J. Hessabi Afganistan: neobičajna življenja.
- B O fotografskih začetkih Mance J. Hessabi.
- C O zgodovini fotografije na Srednjem vzhodu.
- Č O fotografiranju in izgubljenem optimizmu v Afganistanu.
- D O študijskem pristopu fotografinke k družbenim temam.
- E O nagradah in kakovosti fotografij Mance J. Hessabi.
- F O načrtih Mance J. Hessabi za prihodnost.

(2 točki)

6. Ali so naslednje trditve v skladu z vsebino izhodiščnega besedila? Obkrožite DA ali NE.

Manca J. Hessabi	od nekdanj najraje fotografira rože, čeprav jo zanimajo tudi družbene teme.	DA	NE
	svoje reportažne fotografije snema ne samo na Srednjem vzhodu, ampak tudi drugod po svetu.	DA	NE
	želi s svojimi reportažnimi fotografijami predstavljati zgodbe Afganistancev, ki jih javnost običajno ne sliši.	DA	NE
	si je s prodajo svojih fotografij zaslužila dovolj denarja za študij na univerzi v New Yorku.	DA	NE

(2 točki)

7. Avtor besedila pravi, da je Iran drugi dom Mance J. Hessabi. Kje je njen prvi dom?

(1 točka)

8. Na podlagi izhodiščnega besedila odgovorite na vprašanji.

Zakaj so Afganistanci leta 2003 optimistično in z odprtimi rokami sprejeli tuje obraze?

Zakaj je po mnenju Mance J. Hessabi Afganistan manj razvit kot Iran?

(2 točki)

9. Naštejte tri socialne teme iz fotografskega opusa Mance J. Hessabi in v povedi/povedih razložite, kako si je omogočila ukvarjanje s takšnimi temami.

9.1. Teme: _____

(2)

9.2. Razlaga:

(3)
(5 točk)

10. Ena ključnih besed v besedilu je fotografija. Iz danih skladijskih podstav tvorite besede in jih vpišite v preglednico. Vsaki določite besedno vrsto.

Skladijska podstava	Tvorjenka	Besedna vrsta
delati fotografije		
to, da se delajo fotografije		
ta, ki dela fotografije		
tak, ki je za fotografijo		

(4 točke)

11. V besedilu je beseda srednji uporabljena v različnih pomenih.

- 11.1. V navedenih besednih zvezah določite pomen te besede, tako da na črtico napišete številko ustrezne razlage iz desnega stolpca.

Srednji vzhod _____	1 ki je v sredi, v sredini
srednja oblikovna šola _____	2 ki je glede na možni razpon med spodnjo in zgornjo mejo
	3 ki izraža srednjo vrednost dveh ali več istovrstnih količin
	4 ki je glede na stopnjo zahtevnosti med nižjim in višjim
	5 ki pripada družbenim slojem med nižjimi in višjimi

(2)

- 11.2. Utemeljite rabo velike začetnice v prvi besedni zvezi in male začetnice v drugi.

Srednji vzhod – _____
 srednja oblikovna šola – _____

(2)
(4 točke)

12. Še enkrat preberite drugi odgovor Mance J. Hessabi in rešite nalogi.

12.1. Podčrtani slogovno zaznamovani besedni zvezi nadomestite z nezaznamovanima izrazoma.

Ko sem leta 2003 prvič prišla tja, so Afganistanci z odprtimi rokami sprejeli tuje obraze.

(2)

12.2. Katera beseda je v nadaljevanju odgovora uporabljena namesto besedne zveze »tuji obrazi«?

(1)
(3 točke)

13. Avtor besedila sprašuje Manco J. Hessabi, kako se pripravi na fotografiranje tako zahtevnih tem, kot je ženski zapor v Afganistanu. Kaj je po njenem mnenju predvsem pomembno? Dopolnite poved.

Po njenem mnenju _____

(3 točke)

14. Preberite izpisano poved in rešite nalogi.

Morda lahko rečem, da je bilo to izkušnja, predvsem pa finančna podlaga, da sem si lahko privoščila fotografiranje socialnih tem.

14.1. Obkrožite mesto naglasa v obeh podčrtanih besedah.

(1)

14.2. Tvorite poved, v kateri boste besedo »lahko« uporabili kot pridevnik.

(2)
(3 točke)

15. V stavku podčrtajte osebek.

Lani je pri založbi Sanje izšla njena knjiga Afganistan: neobičajna življenja.

(1 točka)

16. Enostavčni povedi združite v dvostavčno poved, tako da tvorite podredje z določenim odvisnikom.

Manca J. Hessabi se pripravlja na fotografiranje zahtevnih tem. Prebere si čim več literature.

Dvostavčna poved s časovnim odvisnikom:

Manci J. Hessabi je študij na univerzi v New Yorku omogočila štipendija. Dobila jo je pri agenciji Magnum.

Dvostavčna poved s prilastkovim odvisnikom:

(3 točke)

17. Ali je navedena poved tvorna ali trpna? Podčrtajte ustrezno možnost in tvorite sopomensko poved v drugem načinu.

Manca je bila večkrat nagrajena doma in v tujini.

Poved je t v o r n a / t r p n a .

Sopomenska poved:

(3 točke)

18. Napišite **uradno prošnjo**.

Predstavljajte si, da ste Ivan/Ivana Kraljič. Zaposleni ste na Zvezi prijateljev mladine Slovenije (Miklošičeva cesta 16, 1000 Ljubljana) in na Kozjanskem organizirate tradicionalno Poletno šolo fotografije. Na njej bo sodelovalo več priznanih fotografov, ki bodo vodili različne sekcije, npr. za športno fotografijo, modno fotografijo ipd. K sodelovanju si želite pritegniti tudi Manco Juvan Hessabi (Grumova ulica 2, 1270 Litija). Napišite prošnjo in v njej med drugim omenite, zakaj ste se odločili povabiti prav njo in katero sekcijo naj bi vodila. Prosite jo tudi, naj vam do določenega roka sporoči svojo odločitev. Druge potrebne podatke si izmislite. Pišite na naslednjo stran.

(12 točk)

Prazna stran

Prazna stran